

Όνομα της
πρακτικής:

**Μητρώο
ανταγωνισμού**

Χώρα: **Γερμανία**

Κατηγορία της
πρακτικής:

- Συστήματα και εργαλεία

Στοιχεία
επικοινωνίας:

- Μητρώο ανταγωνισμού (Wettbewerbsregister) στη γερμανική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Συμπράξεων (Bundeskartellamt)
- www.wettbewerbsregister.de
- info@bundeskartellamt.bund.de

Κίνδυνοι απάτης που καταπολεμώνται

- Αποφυγή ή χειραγώγηση των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων
- Άλλοι

Πλαίσιο και στόχος/-οι

Στις 29 Ιουλίου 2017 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος για τη σύσταση και τη λειτουργία μητρώου για την προστασία του ανταγωνισμού όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης

Ελλείπει κοινής βάσης δεδομένων στην οποία να συγκεντρώνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες, ήταν δύσκολο για τις αναθέτουσες αρχές να εξακριβώσουν αν μια εταιρεία έχει διαπράξει στο παρελθόν αξιόποινες πράξεις που θα δικαιολογούσαν τον αποκλεισμό της από τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ και της Γερμανίας για τις δημόσιες συμβάσεις. Τα ομόσπονδα κρατίδια της Γερμανίας, αν και όχι όλα, διαθέτουν χωριστά «μητρώα διαφθοράς» για τον σκοπό αυτό. Οι αναθέτουσες αρχές είναι συχνά υποχρεωμένες να βασίζονται στις πληροφορίες που παρέχουν οι ίδιοι οι αιτούντες.

Αυτό εγκυμονεί τον κίνδυνο οι εταιρείες που ενδεχομένως δεν πρέπει να συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων να συνεχίζουν να συνάπτουν συμβάσεις επειδή ακριβώς οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν στη διάθεσή τους ένα ενιαίο μητρώο. Οι αρχές ενδέχεται να παραβλέψουν το αποτέλεσμα των αναζητήσεών τους σε ένα από τα πολλά μητρώα που υπάρχουν ή να βασιστούν σε πληροφορίες που παρέχουν οι ίδιες οι εταιρείες τη συμπεριφορά των οποίων καλούνται να κρίνουν.

Το νέο μητρώο ανταγωνισμού για τις δημόσιες συμβάσεις αποτελεί κοινή βάση δεδομένων σε εθνικό επίπεδο που θα παρέχει στις αναθέτουσες αρχές του Δημοσίου, στους τομεακούς αναθέτοντες φορείς και στους αναθέτοντες φορείς παραχώρησης πληροφορίες που θα τους επιτρέπουν να κρίνουν αν μια εταιρεία πρέπει ή μπορεί να εξαιρεθεί από διαδικασία ανάθεσης επειδή διέπραξε κάποιο αδίκημα. Έτσι, η βάση αυτή θα συμβάλει στην πρόληψη του οικονομικού εγκλήματος και στη διασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού όσον αφορά τις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων.

Το νέο μητρώο δημιουργεί επί του παρόντος η ειδική μονάδα της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Συμπράξεων, η οποία ενεργεί ως η αρμόδια για το μητρώο αρχή.

Περιγραφή της πρακτικής

Η νομική βάση για το μητρώο και συγκεκριμένα για τις υποχρεώσεις διαβίβασης στοιχείων σε αυτό και συμβουλευτικής χρήσης του ορίζεται στον νόμο για μητρώο ανταγωνισμού του 2017. Σε χωριστό διάταγμα που θα εκδοθεί από τη γερμανική ομοσπονδιακή κυβέρνηση (κατόπιν έγκρισης από την ομοσπονδιακή Κάτω Βουλή) θα καθοριστούν πρόσθετες τεχνικές και οργανωτικές απαιτήσεις.

Η Bundeskartellamt (Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Συμπράξεων) εργάζεται τη στιγμή αυτή για να συστήσει το μητρώο, το οποίο προβλέπεται να αρχίσει τη λειτουργία του έως τα τέλη του 2020. Εντός της Bundeskartellamt συστήθηκε μια ειδική μονάδα που θα απασχολεί 30 υπαλλήλους πλήρους απασχόλησης. Χορηγήθηκαν κονδύλια ύψους 3,8 εκατ. ευρώ περίπου για την υλοποίηση του μητρώου και οι δαπάνες συντήρησής του υπολογίζεται ότι θα ανέλθουν σε περίπου 2,3 εκατ. ευρώ ετησίως.

Το μητρώο ανταγωνισμού θα έχει ψηφιακή μορφή. Σε γενικές γραμμές, η επικοινωνία με το μητρώο θα προϋποθέτει την εγγραφή στην Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Συμπράξεων και θα απαιτεί τη χρήση του συστήματος καταχώρισης SAFE, το οποίο χρησιμοποιείται επίσης για δικαστικές διαδικασίες. Αφότου εγγραφούν, οι αναθέτουσες αρχές θα διαθέτουν πρόσβαση στις πληροφορίες του μητρώου· το μητρώο δεν θα είναι ανοικτό στο κοινό.

Το μητρώο θα περιέχει πληροφορίες σχετικά με οριστικές καταδικαστικές αποφάσεις, αποφάσεις επιβολής ποινών και πρόστιμα που αφορούν κυρίως οικονομικά εγκλήματα (απαριθμούνται λεπτομερώς), τα οποία μεταξύ άλλων θα είναι:

- διαφθορά και δωροδοκία,
- εμπορία ανθρώπων,
- σύσταση εγκληματικών ή τρομοκρατικών οργανώσεων,
- χρηματοδότηση τρομοκρατίας,
- απάτη σε σχέση με δημόσιους προϋπολογισμούς (συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού της ΕΕ),
- απάτη σε σχέση με επιδοτήσεις,
- αντιανταγωνιστικές συμφωνίες (συμπεριλαμβανομένων των αθέμιτων συμπράξεων κατά την υποβολή προσφορών),
- καταναγκαστική εργασία και εκμετάλλευση της εργασίας,
- παραβιάσεις του νόμου περί κατώτατου μισθού και του νόμου για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και της παράνομης απασχόλησης,
- νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και
- φοροδιαφυγή.

Οι αρχές επιβολής του νόμου, οι τελωνειακές υπηρεσίες και οι αρχές ανταγωνισμού θα υποχρεούνται από τον νόμο να υποβάλλουν ηλεκτρονικά στοιχεία στην αρμόδια για το μητρώο αρχή σχετικά με τις παραβάσεις, τις αποφάσεις, τις ποινές και τα πρόστιμα.

Οι εταιρείες που πρόκειται να προστεθούν στο μητρώο θα ενημερώνονται γραπτώς και θα μπορούν εντός δύο εβδομάδων να εκφράσουν τις ενστάσεις τους, σε περίπτωση που οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν δεν είναι ορθές και είναι σε θέση να προσκομίσουν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία. Η αρμόδια για το μητρώο στην αρχή αξιολογεί τα παρεχόμενα αποδεικτικά στοιχεία και, ανάλογα με την περίπτωση, διορθώνει τις πληροφορίες ή αποσύρει τη σχετική καταχώριση. Οι εταιρείες μπορούν να ασκούν έφεση κατά των αποφάσεων της αρμόδιας για το αρχείο αρχής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου (το ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο στο Ντίσελντορφ).

Οι αναθέτουσες αρχές του Δημοσίου θα υποχρεούνται να συμβουλευονται το μητρώο για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των 30.000 ευρώ. Οι τομεακοί αναθέτοντες φορείς και οι αναθέτοντες φορείς παραχώρησης πρέπει να συμβουλευονται το μητρώο για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των ορίων της ΕΕ [428.000 ευρώ (για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών) / 5.350.000 ευρώ (για συμβάσεις έργων)] για τομεακούς αναθέτοντες φορείς· 5.350.000 ευρώ για τομεακούς φορείς παραχώρησης]. Οι αναθέτουσες αρχές που δεν συμβουλευονται το μητρώο μπορεί να υποστούν νομικές συνέπειες για παραβίαση της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων. Επιπλέον, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, εάν το επιθυμούν, να συμβουλευονται το μητρώο για έργα αξίας μικρότερης από τα υποχρεωτικά κατώτατα όρια.

Η καταχώριση στο μητρώο δεν συνεπάγεται αυτομάτως αποκλεισμό από οποιαδήποτε διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Οι αναθέτουσες αρχές του Δημοσίου πρέπει να αποφασίζουν οι ίδιες, σύμφωνα με τις

σχετικές διατάξεις του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων, σχετικά με τον αποκλεισμό μιας εταιρείας.

Υστερα από την παρέλευση 3 ή 5 ετών (ανεξάρτητα από τους λόγους της καταχώρισης) μια εταιρεία διαγράφεται από το μητρώο.

Οι εταιρείες μπορούν να ζητήσουν την πρόωγη διαγραφή τους από το μητρώο σύμφωνα με τους κανόνες για την επανόρθωση της αξιοπιστίας τους («αυτοκαθαρισμός») βάσει της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ και της Γερμανίας (για παράδειγμα, εάν κατέβαλαν αποζημίωση για τις ζημιές που προξένησε η συμπεριφορά τους, εάν συνεργάστηκαν με τις ερευνητικές αρχές και αν έλαβαν κατάλληλα μέτρα συμμόρφωσης για την αποφυγή παρόμοιας συμπεριφοράς στο μέλλον).

Εάν η αρμόδια για το μητρώο αρχή αποδέχτηκε το αίτημα πρόωρης διαγραφής από το μητρώο, οι αναθέτουσες αρχές του Δημοσίου δεν επιτρέπεται πλέον να αποκλείουν μια εταιρεία για τους λόγους που οδήγησαν στην εγγραφή της στο μητρώο. Ωστόσο, έστω και αν η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Συμπράξεων δεν κρίνει επαρκή τα μέτρα επανόρθωσης της αξιοπιστίας μιας εταιρείας, οι αναθέτουσες αρχές εξακολουθούν να μπορούν να αξιολογούν οι ίδιες τα μέτρα που έλαβε η εν λόγω εταιρεία και, στη συνέχεια, να κρίνουν ότι βρίσκεται εντός των ορίων της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

Η αρμόδια για το μητρώο αρχή θα δημοσιεύσει οδηγίες σχετικά με τις διαδικασίες επανόρθωσης της αξιοπιστίας μιας εταιρείας που επιτρέπουν την πρόωγη διαγραφή της από το μητρώο.

Μοναδικά χαρακτηριστικά

Το μητρώο θα αποτελεί ενιαία πηγή πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο για τις αναθέτουσες αρχές. Προϋποθέτει την έγκαιρη ηλεκτρονική υποβολή πληροφοριών από διοικητικές αρχές, τελωνειακές υπηρεσίες και αρχές ανταγωνισμού ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με καταδίκες και διοικητικές κυρώσεις είναι διαθέσιμες στους αναθέτοντες φορείς.

Εκβάσεις και αποτελέσματα

Δεδομένου ότι το μητρώο δεν λειτουργεί ακόμη, δεν υπάρχουν μέχρι στιγμής συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Ωστόσο, στόχος του είναι να συμβάλει σημαντικά στην καταπολέμηση της διαφθοράς και άλλων οικονομικών εγκλημάτων και παραπτώματων παρέχοντας πληροφορίες με βάση τις οποίες θα μπορεί να διαπιστωθεί κατά πόσον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού ενός οικονομικού φορέα. Ως εκ τούτου, εταιρείες που έχουν στο παρελθόν καταδικαστεί ή τιμωρηθεί με πρόστιμο μπορεί να αποκλείονται συστηματικά από την ανάθεση συμβάσεων.

Αναμένεται επίσης ότι το μητρώο θα παράγει προληπτικά αποτελέσματα και θα αποθαρρύνει περαιτέρω την παράνομη συμπεριφορά εταιρειών λόγω των σοβαρών δυνητικών επιπτώσεών της, δηλ. τον αποκλεισμό τους από διαδικασίες ανάθεσης.

Βασικοί παράγοντες επιτυχίας

Η κοινοποίηση των σχετικών παραβάσεων στο μητρώο και η χρήση του από τις αναθέτουσες αρχές θα είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία. Στο αντίστοιχο νομικό κείμενο ορίζονται με σαφήνεια το πεδίο, η οργάνωση και οι στόχοι του μητρώου καθώς και τα καθήκοντα της αρχής που είναι αρμόδια για αυτό.

Η ψηφιακή μορφή του επιτρέπει την έγκαιρη κοινοποίηση και επαλήθευση των σχετικών πληροφοριών.

Η μονάδα που είναι αρμόδια για την οργάνωση του μητρώου διαθέτει εμπειρογνωμοσύνη από διάφορους σχετικούς κλάδους, π.χ. στελέχη με γνώσεις σε θέματα οικονομίας, νομικής και ΤΠ, και διατηρεί τακτικές επαφές συνεργασίας τόσο με τους φορείς υποβολής στοιχείων όσο και με τις αρχές που καλούνται να χρησιμοποιούν το μητρώο, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή και εύχρηστη λειτουργία του.

Προκλήσεις που προέκυψαν και διδάγματα που αντλήθηκαν

Η δημιουργία του ομοσπονδιακού μητρώου είναι ένα πολύπλοκο εγχείρημα ΤΠ που απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ πολυάριθμων φορέων.

Λόγω της ομοσπονδιακής οργάνωσης του γερμανικού κράτους, οι εμπλεκόμενοι φορείς βρίσκονται σε εθνικό, περιφερειακό (ομόσπονδα κρατίδια) ή τοπικό (πόλεις) επίπεδο, ακολουθούν διαφορετικές διαδικασίες και χρησιμοποιούν διαφορετικά συστήματα. Είναι ανάγκη να συγκλίνουν διαφορετικές διαδικασίες και προϋποθέσεις.

Τέλος, το μητρώο πρέπει να συμμορφώνεται με τον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων και να τηρεί την ασφάλεια των δεδομένων και των ΤΠ, κάτι που συνεπάγεται ένα ακόμη επίπεδο πολυπλοκότητας.

Δυνατότητες μεταφοράς

Η δημιουργία ενός εθνικού ηλεκτρονικού μητρώου που θα χρησιμοποιείται στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων δεν είναι μοναδική στη Γερμανία και ήδη αναφέρεται ως επιλογή στην αντίστοιχη οδηγία 2014/24/ΕΕ της ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις (αιτιολογική σκέψη 85).

Άλλες χώρες ενδέχεται να είναι σε θέση να προσθέσουν ένα μητρώο ανταγωνισμού σε μια ήδη υφιστάμενη ηλεκτρονική πλατφόρμα για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Εάν χρειάζεται να δημιουργηθεί από την αρχή, πρέπει να διορίζεται ένας αρμόδιος κρατικός φορέας ή να συγκροτείται ένας νέος που θα αναλαμβάνει τη διαχείριση του μητρώου.

Η δομή και η συνεργασία με διάφορους φορείς υποβολής στοιχείων και αρχές που θα συμβουλευονται το μητρώο θα πρέπει να οργανώνονται σύμφωνα με το εθνικό πλαίσιο. Σε χώρες που δεν διαθέτουν ομοσπονδιακό σύστημα, όπως η Γερμανία, μπορεί να εμπλέκονται λιγότερα ενδιαφερόμενα μέρη.